14 Μαρτίου 1976, Βέροια

ΤΟΝΙΚΗ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ

Κανείς δέν αρνείται ότι στή γλώσσα μας επικρατεί ακόμη πραγματικό χάος, από τή μιά μεριά με τους τόνους και τά πνεύματα κι από την άλλη με την πολυγραφία των λέξεων. Κι ακόμη ότι απ' όλες τις ορθογραφικές απλοποιήσεις η επουδαιότερη ασφαλώς θά είναι η καταργηση των πνευμάτων κι η τονική μεταρρύθμιση.

Το πρόβλημα των τόνων είναι βαρύτατο· είναι μιά όψη του μεγάλου γλωσσικού μας ζητήματος. Δέν μπορεί νά πάει μπρός η πνευματική μας ζωή χωρίς ένα ευκολόχρηστο κι αποτελεσματικό από κάθε πλευρά εκφραστικό όργανο. Όχι πιά λοιπόν τριτονικό και δασυπνευματικό σύστημα, αλλά μονοτονικό.

Η απλοποίηση αυτή του τονικού μας συστήματος, ενώ είναι η πιό επουδαία, όπως αναφέραμε, είναι συγχρόνως και η πιό ανώδυνη. Αυτό θά πεί νά μήν έχουμε ψιλή και δασεία και αντί γιά οξεία, βαρεία και περισπωμένη νά έχουμε κάποιο σημαδάκι στην τονιζόμενη συλλαβή των δισυλλάβων λέξεων. Οι μονοσύλλαβες αποτελούν άλλη περίπτωση.

Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι, αφού εξηγήσει πώς έχουν τά πράγματα από την πλευρά των τόνων και των πνευμάτων στη γλώσσα μας, νά εξαλείψει, άν μπορεί, κάθε αντιγνωμία γιά την καθιέρωση του μονοτονισμού.

Παραδεχόμαστε ότι οι τονικοί κανόνες είναι τό πιό μεγάλο βάσανο και τό πιό δυσκολοδίδαχτο μέρος της γραμματικής μας. Περισσότερο από τό 1/3 των κανόνων της Δημοτικής αναφέρονται στους τόνους και τά πνεύματα με πλήθος από δυσκολοθύμητες περιπτώσεις. Κι ας έχουμε υπόψη μας ακόμη ότι με την επιδιωκόμενη αυτή απλοποίηση δέν προσβάλλουμε τους αρχαίους μας προγόνους. Ίσα-ίσα, εάν θά θέλαμε νά τους τιμήσουμε, αυτό που εφαρμόζουμε εμείς σήμερα στη γλώσσα μας, δέν είναι η ορθογραφία αλλά η ... στραβογραφία, γιατί τέτοια σημάδια δέν χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι μας στον γραπτό τους λόγο.

Ο τονισμός των συλλαβών στην αρχαιότητα γινόταν σε τόνο μουσικά ψηλότερο· ήταν δηλαδή τόνος μουσικός και ποσοτικός. Σήμερα είναι δυναμικός.

Τά ἀρχικά φωνήεντα ἐπίσης προφέρονταν μέ λεπτή ἤ μέ τραχειά (μέ ψιλή ἤ μέ δασεία) φωνή. Ἔτσι γινόταν ὡς τ' ἀλεξανδρινά χρόνια. Τότε ὅμως συνελέβη κάτι, ἐξαιτίας τοῦ ὁποίου προέκυψε ἡ ἀνάγκη ὅλων αὐτῶν τῶν στολιδιῶν τῶν λέξεων. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μέ τίς εὐρύτατες κατακτήσεις του στήν Ἀνατολή ἐπέβαλε (ὅπως κάνει ὁ κάθε ἰσχυρός) ὡς ἐπίσημη γλώσσα τοῦ κράτους του τήν Ἑλληνική. Ἔτσι ἄλλοι θέλοντας κι ἄλλοι μή θέλοντας μάθαιναν ὑποχρεωτικά τήν Ἑλληνική. Τό πράγμα ὅμως δέν ἦταν τόσο εὔκολο καί ἡ γλώσσα μας δεινοπάθησε στά στόματα τῶν ἀλλογλώσσων. Αὐτοί κατάργησαν μέ τόν καιρό τόν μουσικό τόνο κι ἔβαλαν στή θέση του τόν δυναμικό. Κατάργησαν ἐπίσης τά μακρόχρονα καί τά βραχύχρονα φωνήεντα καί τά ἔκαναν ὅλα ἰσόχρονα. Τέλος καί τά ἀρχικά φωνήεντα τῶν λέξεων τά πρόφεραν ὅλα χωρίς καμιά διάκριση.

Τότε λοιπόν παρουσιάστηκαν γιά πρώτη φορά τά τονικά σημάδια ἀπό τούς γραμματικούς τῆς Ἀλεξάνδρειας σάν ἕνα εἶδος ὁδηγοῦ γιά τή σωστή προφορά. Αὐτό παρουσιάστηκε ἰδιαίτερα στίς φιλολογικές ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μας, γιά νά μποροῦν οἱ ξενόγλωσσοι ἀναγνῶστες νά προφέρουν τίς λέξεις, ἄν εἶναι δυνατόν, ὅπως τίς πρόφεραν οἱ Ἀθηναῖοι τόν 5ον αἰώνα. Αὐτά ὅλα γίνονταν μετά τόν θάνατο τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου (323 π.Χ.) καί γενικεύονται τόν 9ο μ.Χ. αἰώνα στό Βυζάντιο. Ἡ μοιραία αὐτή ἐφεύρεση ἔμελλε νά καταβασανίζει καί νά ζημιώνει τό Ἔθνος μας, τοῦ, ἐνῶ ἀποτίναξε πολλῶν ἄλλων εἰδῶν δουλεῖες, αὐτήν δέν τά κατάφερε ἀκόμη. Ἐπειδή ὅμως οἱ εἰδικοί ἐμείνοι λόγοι πού ἐπέβαλαν τά σημεῖα αὐτά, ἐξέλιπαν, δέν ἔχουμε καμιά δικαιολογία τώρα νά τά διατηροῦμε ἀκόμη. Σήμερα δυστυχῶς προσπαθοῦμε πάλι τόσο πολύ νά μάθουμε στά παιδιά κανόνες τονισμοῦ, ἐξαιρέσεις τῶν κανόνων αὐτῶν, περισπώμενες καί ὀξύτονες συλλαβές, ἔγκλιση καί πρόκλιση τόνου καταλόγους δασυνόμενων λέξεων, μέ συνέπεια ν' αὐτοκατα-δικαζόμαστε (... μέχρι καί ν' αὐτοσελοιποποιούμαστε) χωρίς νά ξέρουμε οἱ πιό πολλοί τό «γιατί;»

Δέν εἶναι καθόλου λογικό τό ἐπιχείρημα ὅτι, ἀφοῦ τά συνήθισε τό μάτι μας, δέν πειράζει κι ἄν βασανιζόμαστε νά τά μάθουμε —ἄν ποτε τελικά τά μάθουμε σωστά—, γιατί θά μποροῦσε καλλίστα νά μή βασανιζόμαστε, κι ἀφοῦ καί τά μάτια μας δέν θά εἶχαν ἀντίρρηση νά τά ξεσυνηθίσουν καί νά τά συνηθίσουν διαφορετικά στό μέλλον.

Μιά ζωή ολόκληρη μαθαίνουμε λ.χ. ότι η λέξη "άβρός" παίρνει δασεία και δέν έχουμε την ευκαιρία να μάθουμε τί σημαίνει. Τραγανίζουμε διαρκώς το τσόφλι κι αφήνουμε την ψύχα. Τί θά πείραζε τάχα (δέ ρωτάμε: τί θά είχαμε να ωφεληθούμε;) άν αντί του να μή τά μαθαίνουμε σχεδόν κανένας μας τέλεια όλα αυτά και σ' όλη μας τη ζωή, τ' απλοποιούσαμε και τά μαθαίναμε; Λογικά καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι θά συνέφερε να μή μάθουμε σωστά τη γλώσσα μας ποτέ, αφού την απλοποιήσουμε ως εκεί που δέν την κακοποιούμε.

Τό πόσο υπολογίσιμη ωφέλεια θά προκύψει για τόν ελληνικό λαό από την εφαρμογή αυτής της τονικής μεταρρύθμισης, φαίνεται πάρα πολύ καθαρά στην τυπογραφία. Για να λειτουργήσει ένα τυπογραφείο, τ' απαραίτητα τυπογραφικά στοιχεία με τη μονοτονική γραφή θά είναι όλα-όλα 58 (δηλαδή 18 για τά σύμφωνα μαζί με τό τελικό σίγμα, 14 για τά φωνήεντα, τονισμένα και άτονα, 24 για τά κεφαλαία και 2 για τό γιώτα και τό ύψιλον με διαλυτικά). Με τό σημερινό σύστημα πολυτονισμού φορτωνόμαστε άλλα 120 άχρηστα στοιχεία. Σκεφτείτε ότι μόνο με την καταργήση της υπογεγραμμένης η στοιχειοθήκη - κι εμείς φυσικά - γλιτώνουμε από 36 διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία. Τά φωνήεντα στην τυπογραφική κάσα με μονοτονικό σύστημα θά ήταν μόνο 23 (δηλ. 7 τονισμένα, 7 άτονα, 7 κεφαλαία και 2 με διαλυτικά), ενώ με τό σημερινό σύστημα είναι 137! (δηλ. 26(α), 24(η), 24(ω), 17(ι), 17(υ), 9(ε), 9(ο), 8 τόνοι κεφαλαίων και 3 κεφαλαία (Α, Η, Ω) με υπογεγραμμένη. Γι' αυτό δέ μπορεί να εκδοθεί ελληνικό κείμενο χωρίς λάθη είτε από άγνοια είτε από αβλεψία, πράγμα που δέν συμβαίνει με τούς ξένους, γιατί έχουν τό πολύ-πολύ 10 φωνήεντα και όχι 137! Για τό λόγο αυτό αλλά και για άλλους συναφείς κατ' εξαίρεση σ' εμάς τούς Έλληνες τό ρήμα "παιδεύω" ταυτίστηκε με τό ρήμα "βασανίζω".

Όταν κάποτε θά επικρατήσει ο μονοτονισμός - κι ελπίζουμε πολύ σύντομα - θά γυρίσουμε τό κεφάλι μας προς τά πίσω και θά πούμε: "Πόσο άνοητα φερθήκαμε; Γιατί να μήν είχε γίνει αυτό νωρίτερα;" Η ζημία που παθαίνει τό Ελληνικό Κράτος από τη μή καθιέρωση του μονοτονισμού, σύμφωνα με υπολογισμούς του 1972, ξεπερνάει πολύ τά 5 δισεκατομμύρια τό χρόνο, ποσό που θά μπορούσε να δοθεί για την ανόρθωση της υγείας της Ελληνικής Παιδείας.

Πέρα όμως από τούς οικονομικούς λόγους για τούς οποίους επιβάλλεται η τονική

μεταρρύθμιση καὶ τὸ λόγο ὅτι μ' αὐτήν τιμοῦμε τὴ λογικότητα καὶ τὸ πνευματικό μας θάρρος, γιατί ἐκτός τοῦ ὅτι οἱ δημερινοὶ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα δὲν ἐξυπηρετοῦν καμιὰ γλωσσικὴ ἢ ὀρθογραφικὴ ἀνάγκη, ἀλλὰ ἀποτελοῦν μιὰ φοβερὰ τυραννικὴ πολυτέλεια ποὺ σκοτώνει ἀντὶ νὰ ζωογονεῖ τὸ μυαλὸ τοῦ μαθητῆ, ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ λόγοι ἐθνικοί. Ἡ ὀρθογραφία πρέπει νὰ εἶναι ἁπλή, εὐκολομάθητη καὶ γιὰ ὅλους, ἀφοῦ ἂν ὅλοι ξέρουν γράμματα, θὰ εἶναι καλύτερα. Ἂν κρίνει κανείς ὅτι ἡ δημοτική μας γλώσσα εἶναι ἁπλῶς γλώσσα ἑνός μικροῦ λαοῦ καὶ δὲν εἶναι ὀτίς ἐπιθυμίες ἄλλων ξένων λαῶν νὰ μάθουν νὰ μιλοῦν καὶ νὰ γράφουν σωστὰ τὴ δική μας, ἀσφαλῶς ἡ ἀπλοϋστευσή της θὰ ἦταν ἕνα παρατάνω προσόν γιὰ τὴν ἐπιβίωσή της.

Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ προχωρήσουμε μὲ κάποια ἀποφασιστικότητα ἀλλὰ καὶ μὲ σύνεση καὶ μεθοδικότητα στὶς διαδικασίες ἐκεῖνες ποὺ θὰ ἐπέτρεπαν στὴν Παιδεία μας νὰ ταχύνει τὸ βῆμα της πολὺ ἀκόμη περισσότερο. Γιατὶ ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ ἐλεύθερου Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ μέχρι σήμερα ἐλάχιστες εἶναι οἱ τιμητικὲς περιπτώσεις ποὺ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας νοιάστηκε σοβαρὰ γιὰ τὴν πραγματικὴ ἑλληνικὴ παιδεία. Ἂν π.χ. ἡ Δημοτικὴ εἶχε προσεχθεῖ ἀπὸ νωρίτερα καὶ νομοθετοῦνταν τουλάχιστον ὡς ἰσότιμη γιὰ ἕνα διάστημα πρὸ τὴν Καθαρεύουσα, τώρα δὲν θὰ εἴχαμε αὐτὰ τὰ ὀξύτατα προβλήματα προσαρμογῆς στὴ γραφειοκρατικὴ διαδικασία.

Ὑστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ καταφαίνεται πιὰ ὅτι ὁ μονοτονισμὸς στοιχιζόμενος πρὸ τὸν Δημοτικισμὸ συνιστᾶ χωρὶς ἀμφιβολία πρόοδο καὶ ὡς τέτοια τὴν εἶδε κάθε προοδευτικὸς ἄνθρωπος τοῦ τόπου μας. Οἱ πρῶτες σοβαρὲς προσπάθειες ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Βηλαρά, τὸ μεγάλο προφήτη μιᾶς καινούργιας ἐλοχῆς τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου ποὺ κήρυξε ἀπὸ τὸ 1814 ἀκόμη τὴν πνευματικὴ ἐλευθέρωση πρὶν ἀπὸ τὴν ἐθνική. Σ' αὐτὸν ἀνήκουν οἱ φράσεις: «Ὅσο δὲ λείψουν οἱ πρόληψις τῶν λογιωτάτων, τὸ γένος δὲ χλίπει ποτέ του σκέρον». Ἐπίσης: «Ὁ καιρὸς ποὺ εἶναι καλὸς κριτὴς πραμάτων, θελὰ κάμει τὴν κρίση πρὸ βοήθειά μου, μόλοπου θὰ τὴν κάμει ἀργά». Καὶ ἀκόμη ἡ στροφή: «Ὦ πρόληψις τοῦ κόσμου,| τύραννοι τῆς ψυχῆς,| ὁ κόσμος σᾶς λατρεύει,| γιὰ νὰ 'ναι δυστυχής». Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς τόνους.

Από την εποχή του Βηλαρά και μέχρι σήμερα εξισημαίνουμε μόνο τους μυριότερους σταθμούς. Για το ίδιο αυτό θέμα, για το οποίο τώρα μιλούμε, ο Γεώργιος Χατζιδάκις, ο πιο μεγάλος αυτός γλωσσολόγος των νεότερων ελληνικών χρόνων, άν και συντηρητικός, διεκήρυττε από το 1910 ότι: "εύχης έργον θά ήτο, άν το διδακτικόν βιβλίον εξετυποῦτο άντυ των σημείων τούτων, απλώς δι' ενός σημείου άνωθεν της τονιζομένης συλλαβής... Οὕτως ή διδασκαλία θά απέβαινεν κατά πολλά ευκολωτέρα και ωφελιμωτέρα". Παλαιότερα, πρίν από τον Χατζιδάκι, ο Ψυχάρης, ο Παλαμάς, ο Πάλλης, ο Ηλιακίος Γιαννίδης, ο μαθηματικός και πρωτοπόρος αυτός δημοτικιστής με το γνωστό βιβλίο του "Γλώσσα και ζωή" στά 1908 και μετά τον Χατζιδάκι οι προοδευτικοί δημοτικιστές Γληνός-Δελμούζος-Τριανταφυλλίδης που αποτέλεσαν τον "Εκπαιδευτικό Όμιλο", πήραν θέση απέναντι στο πρόβλημα της απλοποίησης της γλώσσας γενικά.

Ακολουθεί ο Ιωάννης Κακριδής, έγκριτος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που, επειδή τόλμησε και εισήγαγε την καινοτομία του μονοτονικού συστήματος σε τρία βιβλία του, καταδικάστηκε "εις πειθαρχικήν ποινήν προσωρινής απολύσεως δύο μηνών" από το πειθαρχικό συμβούλιο του Πανεπιστημίου της Αθήνας (11 Ιουλίου 1942).

Το 1964 με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που επιχειρήθηκε, εκδόθηκαν οι "Σύντομες οδηγίες για την καλή χρήση της Δημοτικής" από ειδική επιτροπή με πρόεδρο τον κ. Ευάγγελο Παπανούτσο και εισηγητή τον κ. Φρ. Σταύρου. Στις οδηγίες αυτές υπήρχε και ξεχωριστό κεφάλαιο για την εφαρμογή του μονοτονικού.

Στο τεύχος 39, δύο χρόνια αργότερα, του περιοδικού "Εποχές" μ' ένα άρθρο του για την "Τρίτη Δημοτική", ο Πρόεδρος της σημερινής μας ονομαζόμενης και καθηγητής μας κ. Τσοπανάκης γράφει: "φανταζόμαστε κανένας πόση πνευματική φθορά υφίσταται το "Έθνος διδάσκοντας στά παιδιά κανόνες που δεν στηρίζονται στά πράγματα, που αποτελούν δηλαδή ψέμα και επιστημονικό και πρακτικό και πόσην οικονομική φθορά από την αφάνταστη σπαταλη χρόνου για την εύστοχη επιλογή ισοδύναμων στοιχείων, που δεν εξυπηρετούν πια καμιά σκοπιμότητα! Η εκπαίδευσή μας – το τονίζω με έμφαση – θά κάμει ένα μεγάλο πήδημα προς τά εμπρός μόνο και μόνο άν κατορθώνα με νά δαμάσουμε

αὐτό τὸ πρόβλημα» (δηλ. τὸν πολυτονισμό).

Τό 1975 ἔγινε τό «Συμπόσιο γιά τή Δημοτική γλώσσα» στή Μακεδονική Καλλιτεχνική Ἑταιρία «Τέχνη» ἀπό καθηγητές Πανεπιστημίου καί εἰδικούς ἐρευνητές καί προτάθηκε στήν Κυβέρνηση ἡ καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ. Ἐπίσης ἡ «Ἐπιτροπή Παιδείας» τοῦ 1975 υἱοθέτησε τό μονοτονικό τονίζοντας μάλιστα ὅτι ἡ καταργηση τοῦ πολυτονισμοῦ δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν πραγματική ἐθνική μας παράδοση, ἀλλά χωρίς θετικό ἀποτέλεσμα.

Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1976 ὅλη ἡ Ἀντιπολίτευση μέ ἐκπρόσωπό της τόν κ. Θεόδωρο Μαῦρο ζήτησε τήν καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ ἀπό τή Βουλή, ὁ Ὑπουργός Παιδείας ὅμως ἀπέκλεισε κάθε συζήτηση γιά τονική μεταρρύθμιση λέγοντας ὅτι «δέν ὡρίμασεν ὁ καιρός διά τήν κατάργησιν τῶν τόνων».

Τό θέμα ἀπασχόλησε πολύ σοβαρά καί τήν Ἕνωση τῶν Καθηγητῶν τῆς Μέσης Παιδείας τοῦ Νομοῦ μας. Σέ ἔκτακτη συνεδρίαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου της ἀποφασίστηκε νά σταλοῦν τηλεγραφήματα πρός τόν Πρωθυπουργό, Πρόεδρο τῆς Βουλῆς, Ὑπουργό καί Ὑφυπουργό Παιδείας, τά ὁποῖα ἔλεγαν: «Διοικητικό Συμβούλιο Ε.Λ.Μ.Ε. Ἡμαθίας πιστεύει ἀπόλυτα μαζί μέ καθιέρωση Δημοτικῆς ἐπιβάλλεται ταυτόχρονη ἐφαρμογή μονοτονικοῦ συστήματος γιά λύτρωση ἑπτά ἐκατομμυρίων μαθητῶν ἀπό τυραννία ἄχρηστων καί παράλογων σημείων πρός ὁλοκληρωμένη ἐπιτυχία κυβερνητικῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς. Ἡ στιγμή εἶναι ἡ πιό κατάλληλη γιά ταυτόχρονη καθιέρωση». Ἀμέσως μετά κινητοποιήσαμε τούς Συλλόγους Γονέων καί Κηδεμόνων τῶν μαθητῶν μας, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ἐνημερώθηκαν ἀπό μᾶς γιά τό θέμα αὐτό, ἔστειλαν παρόμοια τηλεγραφήματα.

Τό θέμα γενικά φαίνεται πώς δέν εἶναι ἁπλῶς θέμα ἐπικράτησης ἤ μή τοῦ μονοτονικοῦ. Εἶναι ἴσως εὐρύτερα θέμα μιᾶς ἰδιότυπης νοοτροπίας πού χαρακτηρίζεται ἀπό μιά, θά ἔλεγα, «τυποφοβία», μιά στειρότητα καί ἄρνηση γιά ἀλλαγή καί πρόοδο. Ἀπ' ὅσο μπορῶ νά γνωρίζω, εἴμαστε ὁ μόνος λαός πού λέμε: «μή θίγετε τά κακῶς κείμενα!», παρόλο πού ἔχουμε πειστεῖ ὅτι τό σιάξιμό τους θά μᾶς εὐκολύνει ἀφάνταστα. Ὁ «διπνευματισμός» κι ὁ πολυτονισμός σήμερα εἶναι ἕνα «κακῶς κείμενο» κι ἄν δέν ψαύσουμε «τούς τύπους τῶν ἤλων του», δέν ἔρχεται κόνη της ἡ ἀπαλλαγή μας ἀπ' αὐτό. Μή πιστεύουμε, ἀλήθεια, ὅτι στό

ἄπλωμα τῆς περιεσπωμένης ἀνεμίζει (κυρτώνει) τὸ παρκδοσιακό μας μεγαλεῖο. Καὶ μὴν παραμένουμε ἀκόμη δέσμιοι κάποιων τυπολατρικῶν κόμπλεξ. Αὐτὴ ἡ ἐπιζήμια γιὰ κάθε πρόοδο νοοτροπία πρέπει ν' ἀκθυνθεῖ. Καὶ δυστυχῶς, δὲν περιορίζεται μόνο στὴ γλώσσα. Κατάντησε ψύχωση. Κι ἐδῶ εἶναι ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε μ' ἕνα πρόβλημα, πρόβλημα – ἀπελπισία. Ἐπιτρέψτε μου ἕνα ἄλλο παρα δειγματάκι. Καθηγήτρια ἑλληνικῆς Ἡμαθίας, ὅταν πῆρε ἀπὸ μαθητή της γραπτὸ πρόχειρου διαγωνίσματος μὲ μονοτονικό, εἶπε: "Αὐτὰ εἶναι κομμουνιστικὰ πράγματα. Μόνο αὐτοὶ κάνουν τέτοια δικιμονικά". Περιττεύει κάθε σχόλιο.

Σήμερα ὅμως ποὺ διδάσκεται ἡ βραμματική τῆς Δημοτικῆς, ποὺ τὰ τεντωμένα σχοινιὰ ἀπὸ τὴ γλωσσική μας δυστονία ξαφνικὰ λύθηκαν (ἢ ἔσπασαν ... δὲν ἔχει σημασία), βρεθήκαμε ἐντελῶς ἀπροετοίμαστοι μπροστὰ σὲ πολλὰ προβλήματα. Καὶ τώρα τρέχουμε νὰ μπαλώσουμε ὅπως-ὅπως τὰ ρήγματα. Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἔπρεπε νὰ εἶχαν προβλεφθεῖ. Ἐλπίζουμε ὅτι κάλις κοπάσει αὐτὴ ἡ ἀναταραχή, θὰ προχωρήσουμε σὲ περισσότερο ἀκόμη ὁλοκληρωμένη ὀρθογραφική ἁπλοποίηση. Ἄλλωστε ἡ ἰδιωτική πρωτοβουλία ἔχει ἀνοίξει τὸ δρόμο, ἔστω καὶ ὄχι ὁλότελα σωστά. Ἀπὸ τὸ 1963 οἱ ἐφημερίδες "Μακεδονία" καὶ "Θεσσαλονίκη", ἕνα περιοδικὸ εὐρείας κυκλοφορίας στὴν Ἀθήνα καὶ περισσότερα ἀπὸ 60 βιβλία (τὰ ἄρθρα κι οἱ μελέτες δὲ μετριοῦνται..) ἔχουν ἐκδοθεῖ μὲ μονοτονικό. "Παράδοση καὶ τύποι, χρήσεις καὶ ἀπαραίτητα ὡς ἕνα σημεῖο, δὲ μποροῦν νὰ γίνουν σάβανο τῶν ζωντανῶν" εἶπε σχετικὰ ὁ Μανόλης Τριανταφυλλίδης. Τόσο ὁ Δημοτικισμὸς ὅσο κι ὁ μονοτονισμός μὲ τὴν καθιέρωσή τους σύγχρονα, θὰ ἐγκαινιάσουν μιὰν ἀπὸ τὶς πιὸ μεγάλες στιγμὲς τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἤμαστεν ὡς χθὲς πολύγλωσσοι καὶ ἄγλωσσοι. Μιλοῦσαμε τὴν ἀρχαΐζουσα, τὴν καθαρεύουσα καὶ τὴ δημοτική ὅπου καὶ ὅπως μᾶς ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα. Πᾶμε τώρα νὰ γίνουμε μονόγλωσσοι, δηλαδὴ δημοτικιστές. Ἐλπίζουμε ὅτι μὲ τὴ σειρὰ θὰ μποροῦσαμε νὰ γίνουμε καὶ "ἀπλόγλωσσοι".

Ἠλίας Τριανταφυλλίδης
φιλολόγος

Σημείωση: Ἡ εἰσήγηση αὐτὴ ἔγινε στὶς 14 Μαρτίου 1976 στὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Δήμου Βεροίας μαζὶ μὲ βιβ ἄλλες, μιὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Βεροίας κ. Ἀχ. Γκούτα μὲ θέμα: "Ἡ Δημοτική στὴ Νομική ἐπιστήμη" καὶ μιὰν ἄλλη τοῦ συνοδέλφου μου κ. Π. Σεϊταρίδη μὲ θέμα: "Προβλήματα καὶ ἀξίνες γιὰ τὴ Δημοτική". Πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Ἀγ. Τσοπανάκης, δημότικος καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.